

Dig out Egypt

Oppdag det mystiske gravkammeret

Forbløffende!
Løs hieroglyfgåten

KOSMOS

Utgiver

0726662 AN 010823-DE
Veiledning til Pharaoh's Treasure, Art.-Nr. 658199
© 2023 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG,
Pflizerstraße 5-7, 70184 Stuttgart, DE,
Telefon: +49(0) 711 2191-343
Dette produktet, inkludert alle dets deler, er beskyttet av opphavsretten. Enhver utnyttelse utenfor opphavsrettslovens snevre grenser uten utgiverens samtykke er forbudt og kan føre til rettsforfølgelse. Dette gjelder særlig kopiering, oversettelse, mikrofilm og lagring og behandling i elektroniske systemer, nettverk og medier. Vi garanterer ikke at all informasjon i dette produktet er uten intellektuelle opphavsrettigheter.

Prosjektledelse: Elena Gross
Tekst: Ruth Schildhauer, Dr. Rainer Köthe, Elena Gross
Teknisk produktutvikling: Björn Stolpmann
Designkonsept og Designkonsept for emballasje: Peter Schmidt Group, Hamburg
Designkonsept og Layout for veiledning: Atelier Bea Klenk

Layout og Set for emballasje og veiledning: Design & Feinschliff Studio, Stuttgart
Illustrasjoner utgraving og hieroglyf: Tanja Donner
Bilder emballasje og veiledning: Matthias Kaiser, Stuttgart [dekkbilde, oversikt over delene], Jamie Duplass & beror alle selvklebende strimler © fotolia], Alineofcolor [sand Cover], PrasongTakham [sand Cover], Vandathai [sandstorm Cover, braunes Puder], Isaac Zakar [hieroglyfer Vektor, Cover], WML Image [hieroglyfvegg], Mariyana M [sand], persanitfoto [palmeblad], Olga Chernyak [Sobek], George Stoyanov [fargerike hieroglyfer], Fer Gregory [kanopiske krukker], Kiyaksun [mumie], Zbigniew Guzowski [tempel], Photo Design [Ametyst], Mali lucky [Aventurinkvart], Francisca Guedel [Sarkofag], 360b [byste av Kleopatral, Cranach [pergament], Tamer Adel Soliman [mynt], AFZAL KHAN MAHEEN [ørken], Anton Ivanov [Nilen], Evrenkalinbacak [kartusjer] [alle tidligere ©shutterstock.com]
Forlaget har forsøkt etter beste evne å finne eierne av opphavsretten til alle fotografier som er brukt. Hvis innehaveren av opphavsretten til enkelte bilder ikke har fått vederlag, ber vi innehaveren om å bevisse eierskap til bildets opphavsrett, slik at forlaget kan betale en godtgjørelse som følger standarden innen industrien.
Med forbehold om tekniske endringer.
Trykket i Tyskland / Imprimé en Allemagne

- 1 Utgravingsblokk med skjulte skatter:
- A Sarkofag
- B 4 kanopiske krukker
- C Ametyst
- D Aventurinkvart
- 2 Hammer
- 3 Meisel
- 4 Svamp

Takk til Det statlige museet for egyptisk kunst i München (SMAEK) for støtten.

Ved spørsmål, kontakt:
Hotline: +49 (0)711 / 2191-343
kosmos.de/servicecenter

Merking av emballasjematerialer:
www.kosmos.de/disposal

Kjære foreldre!
Hjelp og vær tilgjengelig for barnet under utgravingen av faraoens skatter. Les instruksjonene før utgravingen, og følg dem nøye. Pass også på at små barn ikke får tak i delene i settet, spesielt gipsbiter som blir igjen etter utgravingen. Gipsen kan kastes i vanlig husholdningsavfall.

— SIKKERHETSINSTRUKSJONER

ADVARSEL! Ikke egnet for barn under 7 år. Bruk kun under tilsyn av voksne. Les instruksjonene før bruk. Følg alle instruksjoner og ha dem for hånden. Noen deler i dette settet er spisse eller skarpe og kan forårsake skade.

ADVARSEL! Ikke egnet for barn under 3 år. Kvelningsfare, små deler som kan svelges eller inhaleres.

Følg instruksjonene under utgravingen. Hold dyr og små barn unna utgravingsområdet. Ikke spis eller drikk nær utgravingsområdet. Jobb sakte med gipsblokken, og ikke jobb med den når den er tørr, da dette kan gjøre at det oppstår støv og fliser. Hold gipsen unna øynene og munnen. Rengjør alle verktøy og arbeidsområdet når du er ferdig. Vask hender etter bruk!

Oppbevar emballasjen og instruksjonene på et sikkert sted, da de inneholder viktig informasjon.

— HIEROGLYFGÅTEN

1. Noe er skrevet på den egyptiske veggen! Men det er skrevet med hieroglyfer, bilde-skriften til de gamle egypterne. Kan du finne ut hvordan du skal oversette dette ordet?

Finn hieroglyfene på gipsblokken og studer dem nøye. Sammenlign tegnene med **alfabetet** på neste side i disse instruksjonene. Hvilke former gjenkjenner du?

Å LESE HIEROGLYFER
Hieroglyfer kan leses fra venstre, fra høyre eller fra øverst til nederst (som i dette eksempelet). **Dyrene** viser i hvilken retning du skal lese: Hvis de ser mot venstre, begynner fra venstre.

2. Som du kan se av alfabetet, tilsvarer hvert symbol en bokstav. Noen ganger kan forskjellige symboler tilsvare samme bokstav. **Oversett** hieroglyfene og skriv bokstavene på den tomme kartusjen.

Ferdig? Hvis du leste hieroglyfene riktig, staver de navnet til faraoen som ligger i gravkammeret du skal grave ut senere.

Du finner løsningen på mysteriet på siste side av instruksjonene.

A		M	
A		N	
B		O	
CH		P	
CH		Q	
D		R	
F		S	
G		S	
H		SCH	
I		T	
K		W	
L		SÖNN	

KARTUSJ
Denne ovale rammen kalles en **kartusj**. Kartusjer inneholder ofte navnene på gamle Egypts herskere – faraoene.

FAKTA

Nilen er en stor elv som renner midt gjennom Egypt og ut i Middelhavet. Det regner sjelden i Egypt, så Nilen er landets **viktigste vannkilde**. Ikke rart at de gamle egypterne valgte å bosette seg langs elvens bredder. Ikke bare gir Nilen mineralrik jord til å dyrke mat, elven var også en viktig transportrute.

Grrr!
— elven tilhører meg!

Krokodilleguden

— FIGUREN MED KROKODILLEHODE ER DEN EGYPTISKE GUDEN SOBEK, VANNETS, ELVBREDDENS OG SUMPENES GUD. SCENEN DU SER PÅ GIPSBLOKKEN, VISER EN EGYPTISK FARAO SOM OFRER TIL SOBEK OG GUDINNEN HATHOR.

Skrive med bilder

— Hieroglyfer er et av **VERDENS ELDESTE SKRIFTSPRÅK**.

De gamle egypterne brukte små bilder til å representere gjenstander, bokstaver, lyder og til og med retninger.

Over tid vokste dette alfabetet seg større og større, til det hadde rundt **7000 TEGN!**

Med et så komplisert alfabet er det ikke rart at det tok forskere århundrer å tyde hieroglyfene fullstendig.

1. Først trenger du et egnet arbeidsområde. Ideelt bør det være et sted hvor det ikke er farlig om det kommer gipsrester og vann på arbeidsoverflaten og omgivelsene.

1

Du bør ha tilstrekkelig med plass på en flat bordoverflate som tåler vann. Dekk overflaten med gammelt avispapir eller kjøkkenhåndklær for å beskytte den. Sett utgravingsblokken, svampen, verktøyene og en liten skål vann på bordet. Du trenger også en liten linjal.

2. Når du begynner utgravningen, kan du se for deg at du er arkeolog. Del utgravningsområdet inn i et **rutenett**: Plasser den tørre svampen på gipsblokken, og bruk meiselen og linjalen til å lage et **rutenett** i overflaten. Hver enkelt rute i nettet bør være omtrent like stor som svampen.

2

3. Nå kan du begynne utgravningen i en **rute** du velger selv. Dynk svampen i vann, plasser den i en rute, og klem vann forsiktig ut av den.

3

4. Vannet vil mykne opp gipsen i ruten, og så kan du bruke meiselen til å skrape vekk overflaten. Hvis du finner noen hardere punkter, bruker du hammer og meisel forsiktig for å komme videre.

4

Når du treffer sand, er det et tegn på at du nærmer deg et arkeologisk funn! Fjern **forsiktig** området rundt slik at du lettere kan grave frem funnet i neste trinn.

5. Bruk den spisse enden av hammerskaftet til å grave frem funnet. Det kan hende du må fukte gipslagene med svampen igjen. Jo våtere gipsen er, desto lettere er det å grave.

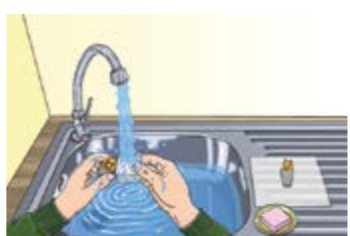
5

6. Gjenta dette for hver rute i nettet inntil du har funnet alle de skjulte gjenstandene

6

7. Når du har gravd frem alle **funnene**, må du rense dem for å fjerne gips som er til overs. Skyll dem under i rennende vann over vasken, én av gangen, og tørk av dem med svampen. Det er lurt å sette proppen i sluket slik at du ikke mister noe. Til slutt tørker du av skattene med kjøkkenpapir.

7

Viktig! Etter at du har gravd ut og renset de arkeologiske funnene, må du passe på å vaske hendene skikkelig og rengjøre arbeidsområdet. Avispapiret og det som er igjen av gipsen, kan kastes i husholdningsavfallet.

FAKTA

Hallo!
— jeg er en kanopisk krukke!

Kanopiske krukker til innvoller

— Når en farao døde, ble noe av innvollene fjernet og lagt i kanopiske krukker i gravkammeret før resten av kroppen ble begravet. Kanopiske krukker er beholdere med forskjellige hoder på.

Menneskehodet representerer guden Imsety og inneholdt faraos lever.

Apehodet representerer guden Hapy og inneholdt faraos lunger.

Falkehodet symboliserer guden Duamutef og inneholdt faraos mage.

Hundehodet er en vill egyptisk hund eller sjakal. Det representerer guden Qebehsenuf, og krukken inneholder faraos tarmer.

SARKØFAG – EN KUNSTFERDIG KISTE

— En sarkofag er en stor **steinkiste** som faraoer og andre adelige ble begravet i. De gamle egypterne pleide å begrave sine faraoer i **pyramider**, men disse ble plyndret så ofte at de begynte å skjule sarkofager og verdifulle gravgjenstander i godt gjemte gravkamre i stedet. Et berømt siste hvilested for mange faraoer finner man i **Kongenes dal**, rett overfor den tidligere hovedstanden, Thebes.

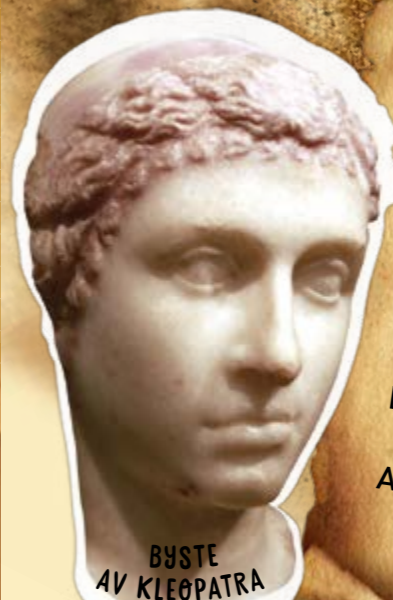

Ametyst og aventurin

— De to steinene du gravde frem, er en lilla **ametyst** og en grønn **aventurin**. Ametyster var vanlige i smykker i det gamle Egypt, spesielt i halskjeder, amuletter, øreringer og armbånd. Aventurin er en type skimrende kvarts; når du ser på steinen, kan du se at den inneholder små biter av glimmer.

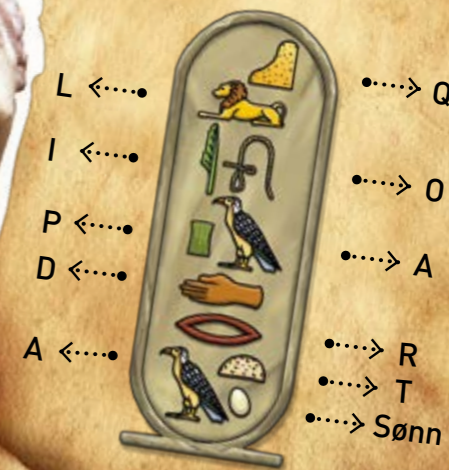
MUMIFISERING – FØRBEREDELSE TIL LIVET ETTER DØDEN

— Mumifisering betyr å bevare døde kropp. De gamle egypterne fjernet organene og balsamerte kroppen. Takket være denne metoden har vi fremdeles vel bevarte mumier. Egypterne trodde at de levde videre i en verden etter døden hvor de trengte kroppen og andre eiendeler. Disse ble plassert i gravkamrene og kunne inkludere klær, mat, smykker og mumifiserte kjæledyr.

Løsning på hieroglyfgåten

— Så, klarte du å tyde alle hieroglyfene? Hvem tilhører faraos gravkammer?

Løsningen er: **QLIOPADRAT Sønn**

Kan du tenke deg hvem det er? Ikke alle hieroglyfer har en tilsvarende bokstav i vårt alfabet, og måten ordet er skrevet på, kan virke litt merkelig. Dette er hvordan vi ville stavet navnet: **Kleopatra**.

Men hvorfor står det «sønn» der? Kleopatra var ikke en mann, var hun vel? Tegnet for «T» er viktig her, da det indikerer at det er et **kvinnenavn**. Kombinert med egget betyr det «kvinne».

Noen hieroglyfer er ikke oversatt, de har bare en bestemt betydning. I dette tilfellet indikerer at de at Kleopatra er en kvinne.

Den mektigste KVINNEN

Kleopatra VII var ansett som en utrolig vakker kvinne. Hun styrte Egypt fra 51 fvt. til 30 fvt. Selv om hun vokste opp i Egypt, var hun av gresk avstamning. **Kvinnelige faraoer** var sjeldne, men det gamle Egypt var langt foran samtidige kulturer som den greske og den romerske i det at kvinner kunne være myndighetspersoner eller til og mer herskere. Tilfeldigvis har man aldri funnet **Kleopatras gravkammer** ...